

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM

ŠKOLNÍ ROK 20011/2012

Vypracoval: Ing. Milan Hanuš

Úvod	3
ZÁKLADNÍ ÚDAJE O ŠKOLE	3
A. ZMAPOVÁNÍ SITUACE VE ŠKOLE PRO STANOVENÍ CÍLŮ MPP	4
VSTUPNÍ INFORMACE A JEJICH ZDROJE	4
1. Sociální okolí školy	4
2. Informace od pedagogů	5
3. Informace od rodičů	5
4. Informace od žáků	5
5. Hodnocení MPP minulého školního roku	6
B. CÍLE VYPLÝVAJÍCÍ ZE ZMAPOVÁNÍ SITUACE	6
C. MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM	7
I. PRÁCE PEDAGOGICKÉHO SBORU A VEDENÍ ŠKOLY	7
V oblasti přímé práce pedagogů	7
Plán vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti prevence SNJ	8
Způsob spolupráce s ostatními pedagogy	8
II. SPOLUPRÁCE ŠKOLY S RODIČI	9
Způsoby seznámení rodičů s činností ŠMP, možnostmi spolupráce a MPP	9
Aktivity pro rodiče	9
Aktivity podporující spolupráci školy s rodiči	9
III. PROGRAM PREVENTIVNÍCH AKTIVIT PRO ŽÁKY ŠKOLY	10
1. Způsob seznámení žáků s činností MP, možnostmi pomoci a MPP	10
2. 1. Nеспецифická a специфická prevence pro žáky ve výuce, která je součástí učebních osnov	11
2. 2. Speciфická prevence pro žáky ve výuce, reagující na individuální situaci ve třídě	11
Úkoly vyplývající z MPP pro ŠMP	12
D. ZÁVĚREČNÉ INFORMACE	13
E. PŘÍLOHY	14
CO DĚLAT V PŘÍPADĚ VÝSKYTU RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ ŽÁKŮ ve škole	14
Strategie prevence rizikových projevů chování u dětí a mládeže v působnosti MŠMT	21
Metodický pokyn k prevenci a řešení šikanování u žáků škol a školských zařízení	25
Program proti šikanování	26
První stadium: Zrod ostrakismu	30
Informační leták pro žáky ZŠ a pro studenty SŠ k šikaně	32
Pravidla pro rodiče a děti k bezpečnějšímu užívání internetu	33
Metodický pokyn MŠMT k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance	37
Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví	39
Spolupráce předškolních a školských zařízení s Policií ČR	44
Vybrané termíny primární prevence	61

Úvod

Minimální preventivní program (MPP) je vypracován na období školního roku 2011/12 tak, aby se jeho jednotlivé části vzájemně doplňovaly. Navazuje na MPP 2010/2011 a zahrnuje v sobě výchovně-vzdělávací působení ve škole i mimo ni. Definuje hlavní směry působení, prostředky k dosažení cílů a úkoly pedagogických pracovníků. Jeho cílem je koordinovat působení okolí školy a školy samotné v oblasti prevence sociálně patologických nežádoucích jevů (SNJ).

Program je určen pro žáky 1. – 4. ročníků střední odborné školy, žáky 1. – 3. ročníků středního odborného učiliště, oboru podnikání dálkového studia a 1. a 2. ročníků oboru podnikání denního studia.

ZÁKLADNÍ ÚDAJE O ŠKOLE

Název a adresa školy, pro kterou platí tento MPP **Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Littrowa 122, 346 01 Horšovský Týn**
Jméno a příjmení ředitele **Ing. Mgr. Václav Švarc**
Telefon **379 410 051**
Fax **379 410 071**
E-mail na ředitele **sos-souhtyn@sos-souhtyn.cz**

Jméno a příjmení školního metodika prevence **Ing. Milan Hanuš**
Telefon **379 410 075, 737 356 032**
E-mail **hanusm@sos-souhtyn.cz**

Jméno a příjmení výchovného poradce **Ing. Milan Hanuš**
Telefon **379 410 075, 737 356 032**
E-mail **hanusm@sos-souhtyn.cz**

Obor	Počet tříd
Agropodnikání – denní studium	4
Management obchodu, E – denní studium	1
Ekonomika a podnikání – denní studium	3
Pozemní stavitelství, S – denní studium	3
Stavebnictví – denní studium	1
Technické lyceum – denní studium	3
Mechanik opravář motorových vozidel – denní studium	3
Kuchař - číšník – denní studium	3
Opravář zemědělských strojů – denní studium	3
Zedník – denní studium	3
Podnikání – denní studium	4
Celkem	31

Použité zkratky:

MPP – Minimální preventivní program
 SNJ – Sociálně nežádoucí jevy
 VP – Výchovný poradce
 ŠMP – Školní metodik prevence
 SPUCH – Specifické poruchy učení a chování
 ÚP – Úřad práce v Domažlicích
 TU – třídní učitel

PPP – Pedagogicko psychologická poradna Plzeň,
 pracoviště Domažlice
 OHES – Okresní hygienicko epidemiologická stanice

A. ZMAPOVÁNÍ SITUACE VE ŠKOLE PRO STANOVENÍ CÍLŮ MPP

VSTUPNÍ INFORMACE A JEJICH ZDROJE

1. Sociální okolí školy

Přibližně desetina žáků je místních nebo z nejbližšího okolí, téměř 90% do školy dojíždí a asi 5% je ubytováno ve dvou domovech mládeže.

Škola spolupracuje s mnoha organizacemi v místě působení i v rámci Plzeňského kraje – např. Krajský úřad Plzeň, OHES Domažlice, Městský úřad Horšovský Týn, Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR - územní pracoviště Domažlice a Horšovský Týn, Okresní protidrogový koordinátor v Domažlicích, Pedagogicko-psychologická poradna Domažlice, občanské sdružení Jana Domažlice, Český červený kříž Domažlice a Horšovský Týn, Úřad práce Domažlice, Policie ČR Domažlice, Městská policie Horšovský Týn, K-centrum Plzeň, Středisko výchovné péče Domažlice, Preventivně informační skupina Policie ČR Domažlice, Orgán sociálně právní ochrany dětí Domažlice, Fond ohrožených dětí Plzeň, Dětský psychiatr – nemocnice Domažlice, Bílý kruh bezpečí Plzeň, Ledovec o.z. a sociální partneři zajišťující odborné praxe a odborný výcvik.

2. Informace od pedagogů

Pedagogové školy spolupracují na realizaci MPP v rámci výuky i dalších školních i mimoškolních aktivit. Třídní učitelé průběžně zjišťují informace z oblasti sociálně nežádoucích jevů na škole – většina z nich vidí největší problém ve velkém množství kuřáků mezi žáky školy a v přetrvávajícím nevhodném chování žáků. Sem patří hlavně nerespektování trvalých příkazů, pozdní omlouvání nepřítomnosti ve škole, používání mobilních telefonů při výuce, vulgární vyjadřování žáků mezi sebou, u některých špatná komunikace mezi žáky navzájem i mezi žáky a personálem školy. Ani trávení volného času některých žáků není ideální - pití alkoholických nápojů, kouření, plýtvání volným časem atd.

3. Informace od rodičů

Diskusemi s rodiči v rámci třídních schůzek, při konzultacích s výchovným poradcem – metodikem prevence a při jednáních ve výchovných komisích jsme zjistili, že rodiče vidí problémy zhruba ve stejných oblastech jako pedagogové. Někteří rodiče jsou však příliš nekritičtí a problémy hledají hlavně ve škole. Těch je však naštěstí menšina. Rodiče vítají i možnost získávání informací o prospěchu a docházce svých dětí prostřednictvím internetu. Velkou návštěvnost mají též internetové stránky školy a výchovného poradce.

Celkově hodnotí rodiče oblast prevence na škole kladně, zvláště oceňují vstřícnost vedení školy, ŠMP a VP při včasném řešení problémů jejich dětí. Využívají i navrhované návštěvy poradenských zařízení – Pedagogicko psychologické poradny Plzeň – pracoviště Domažlice.

4. Informace od žáků

Informace od žáků zjišťujeme několika způsoby: na škole velmi aktivně pracuje Studentská rada, kde se pravidelně scházejí zástupci ze všech tříd, řeší problémy, se kterými se setkávají a podílejí se na spolurozhodování. Navrhují různé mimoškolní preventivní aktivity i změny ve vybavení a zařízení školy. Pomáhají svými nápady i v boji proti tabakismu, alkoholismu, toxikomanii a šikaně.

Dalším zdrojem informací od žáků jsou pravidelné dotazníky na klima školy, zadávané žákům, jejich rodičům i učitelům. Z těchto dotazníků vyplynulo, že většina dotazovaných hodnotí kladně klima školy, úroveň prevence sociálně nežádoucích jevů i snahu všech vytvářet pozitivní pracovní atmosféru ve třídách. Zvláště kladně je hodnoceno vstřícné chování i komunikace většiny vyučujících vůči žákům i mezi sebou navzájem.

Žáci mají k dispozici i schránku důvěry v obou budovách a možnost sdělení svých připomínek prostřednictvím emailové schránky VP, která je oblíbenější. Časté jsou i osobní konzultací s VP či rozhovory se svými třídními učiteli a ostatními pedagogy.

5. Hodnocení MPP minulého školního roku

V loňském školním roce se velmi dobře dařilo uplatňovat MPP v těchto oblastech:

systematická práce se všemi žáky, která vede k sebepoznávání, seberealizaci, upevnování kolektivu, spoluzodpovědnosti, správné komunikaci (s vrstevníky, vyučujícími, v rodinách s nadřízenými), a objektivnímu sebehodnocení. Sem patřili seznamovací dvoudenní kurzy pro žáky 1. ročníků (v loňském roce jen pro obory zakončené maturitní zkouškou) a semináře pro žáky oborů poskytujících vzdělání s výučním listem, besedy, přednášky, filmová představení, odborné i kulturní exkurze. Pozitivně hodnotili žáci i možnost darovat ve škole krev při akci Daruj krev – daruješ život, environmentální výchova a osvěta (účast v Recyklohraní - naše škola se zařadila mezi nejaktivnější školy, environmentální exkurze, realizace environmentálního projektu, nástěnky, sběr užitých baterií apod.

Zapojení všech vyučujících (včetně externích) do systému protidrogové prevence na škole (nenásilnou formou v předmětech dle ŠVP) a do boje proti šikaně a kyberšikaně.

B. CÍLE VYPLÝVAJÍCÍ ZE ZMAPOVÁNÍ SITUACE

Oblasti práce v rámci prevence sociálně nežádoucích jevů:

1. zlepšování klimatu školy (komunikace, atmosféra důvěry a pochopení)
2. častější uplatňování prevence sociálně nežádoucích jevů ve výuce
3. spolupráce s rodiči v rámci prevence
4. aktivnější práce s třídním kolektivem (spolupráce ŠMP, VP a TU,)
5. zvýšení aktivity a zapojení žáků do realizace MPP
6. sledování situace a potírání šikany a kyberšikany mezi žáky.

C. MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM

I. PRÁCE PEDAGOGICKÉHO SBORU A VEDENÍ ŠKOLY

V oblasti přímé práce pedagogů

Cíle programu

- vyplývají z dlouhodobého rámcového plánu MPP a jsou následující:

1. zaměření výchovy ke zdravému životnímu stylu důsledným vyžadováním dodržování školního řádu,
2. zajištění spolupráce a jednoty předmětových komisí při realizaci výchovy v odborných i všeobecně vzdělávacích předmětech a na odborném výcviku,
3. vytvářet osobním příkladem podmínky a atmosféru v třídních kolektivech pro osvojení si pozitivního sociálního chování a pro rozvoj osobnosti, žáků,
4. důsledné sledování docházky žáků a včasné řešení absencí
5. cíleným působením výchovných pracovníků zamezovat porušování zákonných norem,
6. zvyšování sociální kompetence a k odmítání všech forem sebeustrukce,
7. spolupráce učitelů se studentskou radou a využití jejich kompetencí,
8. spoluprací TU s vychovateli na domovech mládeže předcházet patologickým jevům chování žáků,
9. komplexní a jednotné výchovné působení v teoretickém vyučování, na praxi, v odborném výcviku, na domově mládeže i v kroužcích mimoškolní výchovy,
10. vedení žáků k týmové práci a k odpovědnosti za přijatá rozhodnutí,
11. motivace žáků praktickou přípravou na vybrané povolání, formování profesní hrdosti
12. lidským přístupem výchovných pracovníků bojovat proti násilí, šikaně a kyberšikaně ve třídách a žákovských kolektivech,
13. pěstovat u žáků úctu k lidské práci a k hodnotám vytvořenými předchozími generacemi,
14. vytvářením estetického pracovního prostředí působit na emoce žáků a potlačovat v nich potřeby juvenilního vandalizmu,
15. výběrem vhodných akcí Městského kulturního střediska v Horšovském Týně potlačovat projevy rasové nesnášenlivosti, xenofobie a intolerance,
16. podněcovat u žáků identifikaci se zdravým způsobem života,

17. potlačovat projevy negativního chování nabídkou alternativních činností,
18. nabídnout žákům alternativy využití volného času podporováním jejich vlastní iniciativy,
19. pokračovat v odhalování a prevenci patologických projevů gamblingu,
20. rozvíjet spolupráci s rodiči, zákonnými zástupci i plnoletými žáky nejen při řešení konkrétních výchovných problémů ale i při jejich prevenci.
21. plně umožnit žákům využití práva na informace týkajících se jeho osoby
22. prohlubovat spolupráci s partnery při zajišťování informovanosti žáků,
23. rozvíjet spolupráci školy s orgány města, s policií ČR, zdravotnickými zařízeními, pedagogicko-psychologickou poradnou při výchově žáků a okresním protidrogovým koordinátorem,
24. hodnotit se žáky nejen odborné, ale i výchovné přínosy exkurzí a individuálních projektů
25. trávit více času mezi žáky ve třídách, vnímat a být otevřen jejich problémům, spolupracovat při řešení.
26. rozvíjet spolupráci s ostatními školami regionu (sport, soutěže, exkurze)
27. spolupráce s podniky v regionu – odborný výcvik a praxe jako součást výchovy.
28. . upevňování třídních kolektivů – exkurze, společné akce s účastí třídního učitele
29. . zvýšení nabídky zapojení žáků do činností školy – projekty, brigády, sportovní akce
30. . péče žáků nebo třídních kolektivů o majetek školy.

Plán vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti prevence SNJ

31. Kurzy komunikace pro pedagogy – realizuje VP
32. Seminář o šikaně – realizuje VP
33. Nabídka a konzultace VP s třídními učiteli o výsledcích sociometrie v jejich třídách a o následných opatřeních
34. Spolupráce třídních učitelů a ostatních pedagogů s výchovnou skupinou (VP + PPP)

Způsob spolupráce s ostatními pedagogy

Všichni vyučující budou pravidelně informováni o realizaci MPP ve škole na pedagogických radách. Více se však osvědčují individuální konzultace ŠMP a VP s jednotlivými vyučujícími ihned poté, kdy se vyskytne problém ve třídě. Spolupráce s ostatními pedagogy při realizaci MPP vychází z vyhl. č. 72/2005 Sb. a jejich aktualizací.

II. SPOLUPRÁCE ŠKOLY S RODIČI

Způsoby seznámení rodičů s činností ŠMP, možnostmi spolupráce a MPP

Rodiče žáků budou seznámeni s ŠMP na 1. třídních schůzkách. Zde jim bude také sděleno, že se svými problémy mohou obrátit na ŠMP nebo VP – telefonická či e-mailová domluva na schůzce v nejbližším možném termínu. Kontakt s rodiči bude uskutečňován i prostřednictvím Studijního průkazu žáků. Rodiče budou seznámeni s náplní práce ŠMP a VP i s možnostmi seznámit se s MPP na webových stránkách školy.

Na další třídní schůzce SRPŠ budou rodiče informováni o možnostech vyhledání odborné pomoci pro své děti (lékaři, policisté, právníci, PPP Plzeň: Domažlice, Tachov, Klatovy) a dostanou i brožury, které se týkají prevence SNJ.

Aktivity pro rodiče

Název aktivity	Datum	Realizátor, přednášející
MPP školy, práce ŠMP a VP	listopad 2011	ŠMP
Beseda o možnostech řešení problémů žáků	březen, duben 2012	ŠMP, VP

Aktivity podporující spolupráci školy s rodiči

Snaha navázat užší kontakty s rodiči žáků na společných akcích školy stále ztroskotává na nezájmu rodičů. Dalším důvodem neúspěchu v této oblasti je i to, že většina žáků školy je dojíždějících a pro mnohé rodiče je problém dostavit se do školy na nějakou akci v konkrétní hodinu. Setkáváme s názorem rodičů, že jejich dětí se SNJ netýkají. Snažíme se s nimi pracovat alespoň v rámci pravidelných schůzek rodičů žáků a v rámci Dnů otevřených dveří. Jinak se MPP zaměřuje hlavně na individuální konzultace rodičů se ŠMP.

III. PROGRAM PREVENTIVNÍCH AKTIVIT PRO ŽÁKY ŠKOLY

Cílová populace: a) mladí lidé ve věku 15 – 20et, žáci SOŠ a SOU Horšovský Týn

- b) vyučující SOŠ a SOU Horšovský Týn včetně učitelů odborného výcviku
- c) vychovatelé domovů mládeže SOŠ a SOU Horšovský Týn
- d) rodiče žáků SOŠ a SOU Horšovský Týn

Formy a metody práce:

- besedy, exkurze, vlastní aktivity žáků
- témata: Já a mé tělo, HIV+AIDS, Mezilidské vztahy, Jak se cítí hendikepovaní lidé, Toxikománie, Kyberšikana, Prevence šikany.....)
- přednášky na různá témata (např. AIDS, drogy, kriminalita mládeže...) – spolupráce s Policií ČR
- hry, soutěže, psychotesty
- sociometrie
- filmová, divadelní představení místní i v Plzni či Praze (spolupráce s učiteli CJL a OBN
- zapojení do celostátních charitativních akcí

1. Způsob seznámení žáků s činností MP, možnostmi pomoci a MPP

Představení a rozbor MPP s učiteli.

Žáci se seznamují s ŠMP na třídních schůzkách, jednáních studentské rady a na webových stránkách školy.

ŠMP se pravidelně účastní schůzek Studentské rady a spolupracuje s VP při řešení případných připomínek a podnětů ze schránky důvěry.

ŠMP se účastní třídních schůzek na pozvání TU k řešení výchovných problémů ve třídě.

MPP zahrnuje aktivity jednotlivých tříd zařazené do plánů práce TU, besedy, filmová a divadelní představení pořádaná Městským kulturním střediskem v Horšovském Týně, besedy zařazené do plánu práce VP, sportovní turnaje a soutěže organizované učiteli tělesné výchovy, práci kroužků v rámci Klubu otevřených dveří, akce EVVO organizované

koordinátorkou EVVO v obou budovách školy, akce Daruj krev – daruješ život, Den bez tabáku, Den bez aut, Den Země, Recyklohraní, třídění odpadu ve třídách, charitativní akce a další.

2. 1. Nespecifická a specifická prevence pro žáky ve výuce, která je součástí učebních osnov

Zaměření prevence: zvyšování sebevědomí a sebeuvědomění žáků, rozvíjení vhodné verbální i neverbální komunikace, konstruktivní řešení problémů, schopnost klást otázky a vyjádřit svůj názor, řešení stresu, učení vzájemné pomoci, schopnost říci si o pomoc a vědomí kam se v jakých záležitostech obrátit, vyrovnání se s neúspěchem, obrana před manipulací, předávání informací a prožitkové programy zaměřené na dodržování práva, na prevenci závislosti na návykových látkách včetně alkoholu a tabáku, gamblingu, rasismu, sexuálního a jiného zneužívání, působení sekt a některých nových náboženských směrů.

2. 2. Specifická prevence pro žáky ve výuce, reagující na individuální situaci ve třídě

Sem patří aktivity, které nejsou součástí učebního plánu a reagují na zvláštní situace v třídních kolektivech nebo mezi třídními kolektivy či ve vztazích mezi třídními kolektivy a pedagogy. Tyto situace jsou zjišťovány na základě šetření (pozorování, monitoring třídních učitelů, dotazníky, diskuse, sociometrie) prováděného průběh ve škole. Jedná se o programy cíleně zaměřené na řešení výskytu konkrétních SNJ - násilí, šikana, kyberšikana výskyt a zneužívání drog včetně alkoholu a tabáku, rasismus a jiné projevy netolerance,... na které budou navazovat další aktivity podle aktuálního vývoje situace.

Úkoly vyplývající z MPP pro ŠMP

- zapojit do realizace hlavních aktivit SPJ všechny výchovné pracovníky a zaměstnance školy a průběžně během roku hovořit s TU o situaci a aktivitách v jejich třídě
- problematiku prevence SPJ zařazovat jako součást probíraných témat v jednotlivých vyučovacích předmětech

- zařadit problematiku MPP na jednání porad učitelů v obou školních budovách
- aktuálně obměňovat nástěnku VP,
- na TH využívat dotazníků: porucha vzájemných vztahů ve skupině, průzkum šikanování, dotazník o drogách, diskutovat se žáky o kouření, alkoholu apod.
- rozvíjet volnočasové aktivity – podporovat zájmové kroužky (DM), realizaci sportovního dne, lyžařského výcviku, sportovních aktivit ve spolupráci s učiteli tělesné výchovy, upřednostňovat zátěžovou turistiku, vytvářet kladný vztah k přírodě ve spolupráci s koordinátorkou EVVO, zajímat se jak žáci tráví svůj volný čas, práce Klubu otevřených dveří – výstavy, promítání filmů, turnaje ve stolním fotbale, tenise, dámě, zájmových kroužků.
- rozvíjet pozitivní sociální klima mezi žáky, schopnosti čelit sociálnímu tlaku svých vrstevníků k užívání návykových látek – besedy pro žáky (MŠP, PPP, Policie ČR, ÚP, TU, VP, učitelé BIE a CHE)
- podávat informace rodičům na třídních schůzkách – aktuální stav drogové scény, šikana, kyberšikana a z ní plynoucí možné záškoláctví a neprospěch
- rozvíjet u žáků potřebu někomu pomoci, najít si pro druhého čas, umět naslouchat, být vnímavý, upřímný, spolehlivý
- podporovat cyklické akce (dlouhodobé soutěže – poznávání přírodnin, odpad jako surovina, Tvůj svět, tvoje volba, Záchrana hliníku, Den bez aut, Den Země, třídění odpadu, šetření energií, vycházkové cykly – naučné stezky
- možné zapůjčení literatury, metodických materiálů, časopisů a CD, DVD v knihovničce výchovného poradce

D. ZÁVĚREČNÉ INFORMACE

Činnost	Datum
Seznámení ředitele školy s MPP	15. 9. 2011
Seznámení pedagogického sboru školy s MPP	22. 9. 2011

Zpracoval 25. 8. 2011

.....
Ing. Milan Hanuš
školní metodik prevence

.....
Podpis ředitele školy

